

Üzemszervezés a Csepel Művekben

A Csepel Művek — együttműködve a csehszlovák munka- és szociális kutató intézettel — kidolgozta irányítás- és szervezésfejlesztésének tízéves programját. A közösen kialakított módszert oktatták a csepeli dolgozóknak, s gyakorlati megvalósításuk is megkezdődött.

Mindezt azon a tanácskozáson jelentették be a két intézmény vezetői, amelyet szerdán tartottak Csepelen a Munkaügyi és a Kohó- és Gépipari Minisztérium vezetőinek részvételével.

Konferencia

Javulnak a szakszervezeti művelődési intézmények anyagi, tárgyi feltételei. Ezt állapították meg a szakszervezeti művelődési házak igazgatóinak országos konferenciáján, amelyet szerdán tartottak a SZOT székházában. 1976-ban 140 millió, az idén pedig már 154 millió forintot támogatást kapnak az országban működő szakszervezeti művelődési intézmények.

Érdemes-e újítani?

A házfárbán Balogh Pál technikus, a sablongyártó és javító részlegnek a vezetője, többszörös újító. A vasas szakmába gyerekkori biciklijére irányította:

— Szerettem a járgányt büttykölni — mondta — és már kiskoromban elhatároztam, hogy lakatos, vagy szerelő leszek. Az általános után nem vettem föl a gépiparba, hanem az ózdi iskolát ajánlották. Egy szegedi gyereknek az messzinek tűnt. Beiratkoztam ipari tanulónak. A következő évben mehettem volna a technikumba, de akkor daczból nem mentem. A hajójavitóban szabadultam, s a házfárbán helyezkedtem el karbantartó lakatosként. Majd néhány év kitérő más cégnél, s közben elvégeztem a technikumot. Visszatértem a házfárbá lakatosnak, majd művezetőnek, később üzemegegyes vezetőnek nevezték ki. Az első újítást itt nyújtottam be.

— Mikor volt az, s mit javasolt?

— Hat évvel ezelőtt azt javasoltam, hogy a B-sablonok dobozhelyeit ne csavarönggizéssel készítsék, hanem hegesztéssel. Elfogadták, s eszmei díjazás alapján kaptam 2500 forintot. Ezzel nem értettem egyet, mert pontosan kalkulálható volt az eredmény, fellebbeztem a szakszervezeti bizottságnál, s megduplázták a díjamat. Mondták azt is, hogy forduljak bírósághoz, de ahhoz nem volt kedvem. Pereskedjek a saját céggemmel?

— Mennyi hasznot hozott a vállalatnak az az újítás?

— Mosolyog, s megjegyzi, hogy sokat. Majd lapozgat füzetében és kiteríti egy számkokkal teleírt lapot. A végösszeg 2 millió 81 ezer és 399 forint.

— Évente?

— Igen, évente. Persze nem csak a pénzérték a lényeges, hanem az is, hogy könnyebbé vált a munka, mérséklődött a baleset veszélye.

— Nehéz, vagy könnyű feladat volt az az újítás?

— Roppant egyszerű volt az egész, de korábban senki nem jutott eszébe, még nekem sem. Tudja, mi adta az inspirációt? Az, hogy magam is házfári lakásban lakom, s egyszer beletenyeltem a villanykapcsolóba, s az átesett a fal másik oldalára. Hegesztési eljárásnál ilyesmi nem fordulhat elő.

— Megtörtént a „fertőzés”, elkapta a szenvedély az újítások iránt?

— Megmondom őszintén, hogy amikor keresgetnem kellett az igazamat, fellebbezni és meggyegek, akkor elment a kedvem, s elhatároztam, hogy soha többé. De igaz van abban is, hogy szenvedélyessé válik az ember, s akármilyen tortúrákon kell átesnie, nem hagyja ki a lehetőségeket.

— Melyik újítására a legbüszkébb?

— Két év múlva dolgoztam ki ugyancsak a B-sablonokra egy másik változtatást, hogy a falak oldalának a leszorításánál a csavarozás helyett csuklós megoldást alkalmazunk. Ennek az évi megtakarítása mindössze 284 ezer forint volt, de ez alkalommal 3,5 százalékos díjazásban állapodtunk meg és közel 10 ezer forintot kaptam. Ennél még el kell mondanom, hogy az újítás nyomán jelentős munkaidő megtakarításértünk el, anyagot spóroltunk betonból, javítottuk a mino-

seget és a méretpontosságot, a dolgozóknak könnyebbé vált a munkájuk és kevesebbet idegeskednek.

Eltűnődtem azon, hogy újítanak a szegedi házfárbán, könnyebbé és egyszerűbbé teszik a termelés menetét, vajon a többi hazai házfárbán tudnak-e erről, átvesszik-e a hasznos újításokat? Balogh Pál egy pillanatra meghökken a kérdésen, s nemet int a fejével. Állítólag a debreceni gyárból jártak náluk, s valamelyik kolléga nézegette a csuklós megoldást, majd — ezt csupán hírből tudja — ott bevezették. Bizony hasznos volna, ha többet „nézelődne” a szakemberek a szomszédos üzemekben.

— A legutolsó újítása mi volt?

— Nemrég vezeték be, s ez kollektív munka volt. Zacsok András, Temesvári Gyula, Szabó B. Dezső lakatosokkal és Mészáros István hegesztővel okoskodtuk ki, hogy a házfári lépcsők beemelő hurokvasainak helyeképző betéteit átalakítsuk. Ez a változtatás a szerelésnél és a gyártásnál is előnyös. A műszaki magyarázattal nem utatom, de csavarozás helyett orsós kihúzást alkalmazunk, korábban 15 percig tartott egy kihúzás, most két percig tart. Ezzel díjazást adtak, 2 ezer forintot.

A kollektíva egyébként a Dózsa György nevű viselő szocialista brigádban dolgozik. Valamikor Balogh Pál volt a brigádvezető, de amikor kinevezték művezetőnek, illetve üzemszervezőnek, azóta nem tagja a brigádnak. Posztját Csillag Béla vette át. A jól összekovácsolódott társaság kétszer elnyerte a brigádkitüntetés arany fozokátát, kétszer a Vállalat Kiváló Brigádjá kitüntetést, valamint a Jubileumi verseny emlékművét is. De térjünk vissza az újításokhoz.

— Hogyan születik meg egy újítás?

— Vannak újítási feladattervek, azokat is fogarásza az ember, de leginkább úgy, hogy benne él, küzdökdi a mindennapi feladatokban, s hol itt, hol ott érzi a gondokat, a visszatérő hibákat, s akkor elkezd spekulálni az okokon, s azok kiszűrésének lehetőségein. Nem megy egyik napról a másikra az újítás, a legutóbbin például két évig „golyóztam”, még a buszban is azon járt az eszem, s pontosan utazás közben „ugrott be” az ötlet.

— Most például milyen újításon töri a fejét?

— Ismeri a házfári fűrdőzobákat? Ha jól megnézi a falakat, kiderül, hogy nem a legismábbak, nem állanak igazán méretrre. Azon töröm a fejem, hogyan lehetne a sablonoknál a fix magas megoldást alkalmazni, akkor egyenesek lehetnének a falak.

— Az újítókra gyakran mondják, hogy a pénzt hajtják.

— Vannak ilyen megjegyzések. Pletykálkodások is. Amikor a tízezres díjat kaptam, voltak, akik negyvenezerről beszéltek, mert akkoriban vettem egy használt Trabantot, abból vásárolta, mondogatták. Hígyje el, nem a pénz az elsődleges, ami hajtja az embert, bár a pénz is jól jön, de a lényegesebb az, hogy benne dolgozunk, érdekünk a könnyítés, a munka és a technika javítása, korszerűsítése. Inkább van

presztízsérték a magasabb műszaki beosztásúak részéről. A fizikaiak jórésze azért nem újít, mert az egyszerű fogalmazásaikat is könnyen elutasítják és röviden, kurtán. Erre mondja a lakatos, hogy azért, mert ő csak egyszerű melós, azért rádiózzák le a terepről. Véleményem szerint megértőbben, barátiabban kellene a szakmunkások próbálkozásait fogadni és elutasítani is az alkalmatlan újításait.

— Önt, mint régi és eredményes újítót mi zavarja a mozgásban?

— A hosszú megvalósítás. Olykor évekig tart a kifutási idő, pedig mindenki tudja és látja, hogy miről van szó, sőt már a gyakorlatban alkalmazzuk, mégis elülnek a papírok.

Balogh Pál harmincöt éves s tizenkilencedik éve vasas. A technikai tanulmányainak előnyeit most kezdi igazán kamatoztatni.

Gazdag István

Az üzemi anyagmozgatás eredményei és gondjai

Az anyagmozgatás a nehéz- és a gépipari üzemekben is a termelési technológia szerves része. Helyezete és fejlesztése jelentősen befolyásolja a termelési eredményeket és a munkakörülményeket. A jelenlegi szűkös munkaerőhelyzetben különösen indokolt, hogy az alacsony gépesítettségű és a nagy élomunka-felhasználással megvalósuló munkafolyamatok fejlesztése felé forduljon a figyelem.

Legutóbbi ülésén a Szeged városi párt-végrehajtóbizottság megállapította, hogy a munkaerő-tartalékoknak egy része az anyagmozgatás területén halmozódott fel. 1975-ben a szegedi nehéz- és gépipari üzemekben 6445-en dolgoztak, s közülük 473-an (a létszám 7,3 százaléka) anyagmozgatással foglalkoztak. Az arányok 1973-ban, tehát az év elejére 6,9 százalékra csökkentek. A könnyűiparban azonban az anyagmozgatók aránya még 20 százalékos.

Korszerűsödtek a munkafolyamatok a műszaki fejlesztés révén is. A DEGAZ-nál a fejlesztés hatására tavaly 600 tonnával csökkent a kézzel cipelt csövek mennyisége. Az algyői propánbután töltőüzemben a palacktovábbításra szolgáló láncpálya bővítésével és a konténeres szállítási rendszer kifejlesztésével 30 százalékkal csökkent a kézi rakodás. A DEMASZ-nál magzaraktrár építésével és a konténeres megoldások fejlesztésével érték el a szép eredményeket. A kőolajtermelő üzemben darupályával, célgépek beszerzésével növelték az anyagmozgatás gépesítését. A kábelgyár egyik üzemében konvejpályát szereltek föl. A vasöntőben emelővillás targoncákat állítottak be. De fejlesztik az anyagmozgatást

A magyar nyelv hete eseményeiből

Propagandamunka és nyelvi műveltség

A magyar nyelv hete idején rendezvény-sorozatának részeként került sor tegnap Szegeden, a megyei pártbizottság oktatási igazgatóságának székházában dr. Deme Lászlónak, a nyelvudományok doktorának, a JATE tanszékvezető egyetemi tanárának „Pártoktatás és nyelvhasználat” című előadására. A rendezvényen a megyében dolgozó pártpropagandisták, közéleti tisztviselők és az ország más részeiből érkezett vendégek vettek részt. Jelen volt Győri Imre, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, dr. Kornidesz Mihály, a KB osztályvezetője, dr. Mona Gyula, a KB osztályvezető-helyettese, dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára és dr. Jenei Jenő, a TIT főtitkárhelyettese is.

Eitlerné Szilágyi Juliának, az oktatási igazgatóság vezetőjének bevezető szavai után dr. Deme László tartotta meg sok példával illusztrált előadását.

A tartalom elsődlegessége vitathatatlan — utalt rá, ám nem mindegy, hogy a közölni kívánt gondolat milyen nyelvi köntösben jut el másokhoz. A lényegyet hangsúlyozó, pontos fogalmazás, bevezető elősegíti a tartalom érvényre jutását. Ezzel szemben a pontatlan fogalmazás, a pongyolaság megnehezíti a közölni kívánt gondolatok megértését, helyes értelmezését. A bőbeszédűség épp-

oly zavaró momentum lehet, mint a túlzott tömörités — a személytelen fogalmazás pedig azzal a veszéllyel jár, hogy az olvasó-hallgató előtt homályba burkolja a tényeket.

Az előadáshoz hozzászólt Győri Imre bevezetőjében hangsúlyozta: — A szocialista építő munka alapvető kérdése a személyiség sokoldalú fejlesztése, a szocialista társadalmi tudatosság elmélyítése. Ezért fordítunk szükségképpen nagy gondot nyelvünk ápolására, amely a gazdasági, társadalmi és művelődésbeli változásokkal együtt fejlődik, s tükrözi azokat a fontos társadalmi folyamatokat, amelyek népünk sorsának alakításában szerepet játszanak. Az anyanyelvi kultúráltság foka, az általános és szakmai műveltség színvonala, a személyiség egész fejlődése egységet alkot.

Hazánkban a népi hatalom megteremtése lehetővé tette, hogy a dolgozók tíz- és száz-ezreit bevonjuk a közéletbe, az ország sorsának irányításába. A közélet határainak kitágulása szélesítette a tudatos nyelvhasználók táborát. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy közéleti tényezővé vált az országos és helyi fórumokon véleményt nyilvánító munkásemler, szövetkezeti gazda, köztük sok nő és fiatal. E folyamat kezdetén, amikor kevés iskolával, közéleti ta-

pasztalat nélkül kerültek munkás- és parasztemberek tömegével tisztségekbe, az első közéleti megnyilatkozások idején sem a nyelvről, hanem az áporodott légkörbe bezárt közéleti nyelv felfrissítése volt a jellemző. Kifejezésbeli döccenők persze tömegével voltak, és sajnós ma is van belőlük. Sokszor kísért a frázisszerűség is, valamint a szintelen beszéd, a terjedősség, a bizonytalanság. De talán nyelvészeinkkel sem kerülünk vitába, ha közéleti tapasztalatainkra építve azt mondjuk: a köznyelv fejlődésében — minden nyelvi vétség és kiforratlanság ellenére is — az uralkodó vonulat az étellel való telítődés, a nyelvi elkülönülés helyett az egységesülés volt.

Elértük, hogy emberek tömegei felelősen megnyilatkozzanak. De sokan ezt még botladozva teszik. Az anyanyelv ellen vétőket azonban nem szabad türelmetlenül korholni vagy pellengérré állítani. Szívós, fáradhatatlan nyelvművelést kell folytatni a lehető legszélesebb társadalmi körben, annak tudatában, hogy a szép beszédet terjeszteni és elterjeszteni hosszán tartó küldetés, mindig megújuló feladat.

A Központi Bizottság titkára a továbbiakban hangsúlyozta: — Pártunk harcaiban, egész tevékenységében a propaganda mindenkor nagy szerepet játszott. Napjainkban egyre sürgetőbb feladatunk a propaganda nyelvezetének javítása, igényesebb művelése is. A helyes magyar beszéd, a szabatos, tiszta írásbeliség megújuló eszméink, politikai gondolataink erejét.

Ahhoz, hogy eszméink még nagyobb hatást gyakorolhassanak, pontosabban, szebben — egymáshoz szólnan — kell beszélni, írni. A nyílt politika egyenes beszédet, világos, közérthető nyelvet igényel szóban, írásban egyaránt. Ebből kiindulva: a politikus, az ideológiai, politikai témákkal foglalkozó propagandista, a közéleti ember és a nyelvész szövetségesei egymásnak az anyanyelv ápolásában. Egyetérthetnek abban, hogy a nyelvhasználatban az első és legfőbb parancsokat: beszélj, írj egyszerűen, világosan, közérthetően. A második, amely az elsőnek mintegy feltétele: élj nyelvünk gazdagságával, használj az élet nyelvet. E követelmények érvényesítéséért naponta sokat tehetnek a tömegtájékoztatás intézményei, a politikai nyelv és propaganda művelői azzal, hogy a közérdeklő mondanivalót pontosan, közérthetően fogalmazzzák meg. Ez segít bevinni politikai és közéleti befolyásunkat.

Most, amikor eszméink magas színvonalú, igényes terjesztésén munkálkodunk, az értelemszerű és szívre egyaránt hatni kívánunk, az eddiginél is szélesebb társadalmi körhöz akarunk eljutni, tovább növekszik egész propagandánkban a világos, szép magyar beszéd, a tiszta, lényegre törő és kifejezőekben gazdag írott szó fontossága. A jó propagandista legyen egyben tudatos nyelv-művelő is.

Biztosak vagyunk benne, hogy erőfeszítéseink sikeresek lesznek — hangsúlyozta befejezésül a KB titkára. — Ehhez kedvező a társadalmi háttér és a légkör. Derűlátóak vagyunk, mert azt tapasztaljuk, hogy ország-szerte növekszik az igény nyelvünk gazdagságának teljesebb kiaknázására, a szép beszéd írás elajátítására, az ízes magyar szó terjesztésére.

Ezt követően dr. Mona Gyula tartott előadást a propagandamunka időszerű kérdéseiről, majd Eitlerné Szilágyi Júlia zárszavával fejeződött be a tanácskozás.